_WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCLOLOGIII

_Konferencja Społeczne granice pracy

W dniach 12-13 listopada 2015 r. na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się druga międzynarodowa konferencja Sekcji Socjologii Pracy Polskiego Towarzystwa Socjologicznego pt. *Społeczne granice pracy*. Tegoroczna edycja konferencji nosiła tytuł „Wymiary pracy nieformalnej we współczesnych społeczeństwach" – „Social boundaries of work. The varieties of informal work in the contemporary societies" (www.socialboundariesofwork.pl). Organizatorami konferencji byli: Sekcja Socjologii Pracy Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, natomiast współorganizatorami Koło Naukowe Socjologów Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielonogórski Oddział Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Konferencja była współfinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wydarzenie zgromadziło ponad 70 uczestników, reprezentantów m.in. takich krajów jak Polska, Wielka Brytania, Niemcy, Czechy, Turcja, Bułgaria.

Dyskusja w czasie II konferencji skoncentrowana była na problematyce pracy poza formalnym zatrudnieniem we współczesnych społeczeństwach. Pod uwagę wzięte zostały: praca w szarej strefie, praca wykonywana nieodpłatnie (praca reprodukcyjna, wolontariat), a także praca w nietypowych formach zatrudnienia, takich jak umowy cywilnoprawne w Polsce. Wystąpienia konferencyjne podejmowały zarówno wątki teoretyczne jak i praktyczne związane z pracą nieformalną, a także rolę i opinie związków zawodowych i organizacji pracowniczych dotyczące pracy nieformalnej.

Głównymi celami konferencji były próby socjologicznej redefinicji kategorii pracy nieformalnej, jej konsekwencje i warunki oraz wymiary. Uczestnicy przedstawiali swoje wystąpienia w ramach trzech grup tematycznych:

_ koncepcje pracy nieformalnej i obszary jej występowania,
_ pracownicy nieformalni wobec zróżnicowania i rynku pracy jako wyzwanie dla praktyki społecznej,
_ warunki pracy nieformalnej i jej konsekwencje.

Gośćmi specjalnymi pierwszego dnia konferencji byli: **prof. Kazimierz Z. Sowa** (Uniwersytet Jagielloński), który przedstawił referat pt. *Praca, rodzaje, formy, ograniczenia; gospodarka nieformalna, kapitalizm socjalizm*, **prof. Jane Hardy** (University of Hertfordshire), wygłosiła referat pt. *Against pessimism: precarious workers - a dangerous but not separate class* a także **Jarosław Urbański** (KK OZZ Inicjatywa Pracownicza), który wystąpił z referatem pt. *Prekariat a związki zawodowe*.

Zaproszonymi gośćmi w trakcie drugiego dnia konferencji byli: **prof. Katharina Blum** (Freie Universität Berlin), która przedstawiła referat pt. *Informality and Institutions in an East-West-Perspective*, **prof. Klaus Dörre** (Friedrich Schiller University Jena), który wygłosił referat pt. *Discriminatory Precarity: Extend, subjective coping practices and social consequences of insecure working and living conditions* i **dr Stanisław Cichocki** (Uniwersytet Warszawski), który wystąpił z referatem *Informal work in a post-transition country - some evidence from Poland*.

Uczestnicy konferencji wymienili się doświadczeniami dotyczącymi analizy, pomiaru i definicji pracy nieformalnej, zarówno na gruncie badań polskich, a także badań międzynarodowych. Kolejna edycja konferencji odbędzie się w 2017 roku w Katowicach.

Joanna Róg-Ilnicka

_„Zauważenia" doktoranta poczynione na seminarium dedykowanym pamięci Profesora Edwarda Hajduka

„Człowiek nauki w ważnych sprawach powinien wypowiadać się z własnej potrzeby"
prof. Edward Hajduk

26 listopada 2015 r. odbyło się I Seminarium Metodologiczne dedykowane pamięci Profesora Edwarda Hajduka zorganizowane przez Zakład Metodologii Badań Społecznych Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Seminarium powstało z potrzeby zrodzonej wśród osób - pracowników naukowych UZ - blisko współpracujących

z Profesorem Hajdukiem. Głównym celem seminarium było upamiętnienie dorobku naukowego jednego z twórców zielonogórskiej pedagogiki, zmarłego w marcu bieżącego roku, Profesora Edwarda Hajduka. Problematyka metodologiczno-badawcza została przedstawiona podczas seminarium w kilku zakresach: epistemologicznym, społeczno-kulturowym, historycznym oraz psychologicznym.

Profesor Edward Hajduk związany był z zielonogórskim środowiskiem naukowym pedagogów wiele lat. Był współzałożycielem i wieloletnim kierownikiem Instytutu Pedagogiki Społecznej, Zakładu Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej, Zakładu Metodologii Badań Społecznych. Za jego kadencji dziekańskiej powołany został Instytut Socjologii WSP im. T. Kotarbińskiego. Profesor Hajduk współtworzył teoretyczne i merytoryczne podstawy planów i programów

kształcenia studentów na specjalnościach: pedagogika kulturalno-oświatowa (obecnie pedagogika, specjalność animacja kultury), pedagogika w zakresie pracy socjalnej (obecnie praca socjalna) oraz na kierunku socjologia. Z jego inicjatywy Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze w 1989 r. przyjęła imię Tadeusza Kotarbińskiego.

Powitania uczestników seminarium dokonał dziekan Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii, prof. UZ, dr hab. Marek Furmanek. Roli koordynatora i moderatora tego naukowego spotkania podjęła się dr Elżbieta Kołodziejska.

Program jednodniowego seminarium obejmował obrady przedpołudniowe, w czasie których przedstawione zostały dwa referaty, oraz popołudniowe, podczas których miały miejsce trzy różne prezentacje tematyczne.

Profesor Marek Furmanek powitał zgromadzone gremium w murach uniwersyteckich – zaproszonych gości: rodzinę profesora Hajduka - dr Barbarę Hajduk wraz z synem Damianem Hajdukiem, profesor Marię Jakowicką, dr hab. Grażynę Gajewską, prof. UZ, prof. Zdzisława Wołka, prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą, długoletniego współpracownika Profesora E. Hajduka, prelegentów: dr hab. Ewę Narkiewicz-Niedbalec, dr hab. Tatianę Rongińską, dr. hab. Bogdana Idzikowskiego, prof. Dariusza Dolańskiego oraz pozostałych pracowników naukowych i grono studenckie. Dziekan podziękował organizatorom za zaproszenie oraz wyraził nadzieję na kontynuację rozpoczętej tematyki seminarium w kolejnych latach.

Seminarium rozpoczęło się prezentacją myśli Profesora, które opatrywał nagłówkiem „Zauważenia" i spisywał w różnych momentach życia, dość dużo w ostatnich latach. Zebrało się ich przeszło 150. „Zauważenia" uporządkowała według kryterium tematycznego żona Profesora, dr Barbara Hajduk, przy ich prezentacji pomagał jej syn, Damian. Uczestnicy obrad mogli zapoznać się z ostatnimi „Zauważeniami" Profesora, zapisanymi przez Niego na kartkach i zebranymi w formie elektronicznego pliku przez Panią dr Barbarę Hajduk, która wyselekcjonowała i podzieliła je na dziesięć odrębnych grup tematycznych. Wszystkie prezentowane myśli Profesora Hajduka odnosiły się do sposobów postrzegania rzeczywistości przez współczesnego badacza-naukowca z perspektywy paradygmatów epistemologii. Jedne miały charakter bardziej ogólny, drugie były bardziej osobiste, nie zabrakło w nich jednak poczucia humoru, tak charakterystycznego dla Pana Profesora.

Następnie głos zabrał prof. Dariusz Dolański, który przedstawił referat zatytułowany *Potyczki historyka kultury z faktami*. Jako historyk odniósł się do faktów w ujęciu historycznych i metodologicznych paradygmatów postrzegania rzeczywistości. W ciekawy sposób odniósł się do roli historyka w procesie tworzenia faktów, który niejako „maluje formy dziejowe (…) obraz trzymający się faktów" poddając do przemyślenia uczestnikom seminarium hipotezę: „fakt - wynik naszej aktywności".

Rozważania na temat metody systemowego opisu pojęć wieloznacznych - pentabazy podjęła po przerwie prof. Tatiana Rogińska, dyrektor Instytutu Psychologii UZ. Profesor Rongińska odniosła się w swoim wystąpieniu do psychologicznych aspektów kreatywnego postrzegania rzeczywistości. Nawiązała do wypowiedzi Profesora Edwarda Hajduka, iż samotność badacza w znaczeniu wyciszenia sprzyja kreatywnemu tworzeniu, gdyż daje przestrzeń do kontemplacji, dla zrozumienia świata zewnętrznego i siebie.

Następny prelegent – prof. Bogdan Idzikowski odniósł się do procesu liberalizacji paradygmatu badań społecznych w aspekcie nowych perspektyw dla badaczy. Przedstawił ewolucję naukowego rozumienia ilościowych i jakościowych badań empirycznych w pedagogice, podkreślając temat łączenia obu podejść, jako element konieczny dla współczesnej praktyki w wybranych przestrzeniach społeczno-kulturowych. Wskazał na szczególną przydatność orientacji jakościowej do badań w pedagogice artystycznej i animacji kultury.

Ostatni z referatów obrad dotyczył rozumienia pojęcia hipotez, jako składników języka i tym samym elementów komunikujących o relacjach jakie zachodzą między składnikami świata pozajęzykowego. O hipotezach i poddawanych sprawdzeniu empirycznemu relacjach między składnikami świata językowego i pozajęzykowego wypowiadała się prof. Ewa Narkiewicz-Niedbalec. Odniosła się do kryteriów definicyjnych hipotez oraz do przykładów niepoprawnego ich formułowania. Pochodziły one z wybranych prac magisterskich, powstałych w Instytutach Socjologii kilku polskich uczelni.

Tematyka poruszona podczas seminarium metodologicznego pozwoliła przybliżyć zgromadzonemu gremium myśli i rozważania Profesora Edwarda Hajduka. Poruszone zagadnienia naukowo-badawcze stanowiły cenne źródło informacji, zwłaszcza dla obecnych w auli studentów i doktorantów.

Organizatorzy seminarium podjęli próbę przedstawienia różnorakich perspektyw badawczych w naukach społecznych, kontynuując dzieło swojego Mistrza – Profesora Hajduka gdyż ***„człowiek nauki powinien ustalać, co jest prawdą (…). To jest jego rola zawodowa."*** Gratuluję organizatorom niezmiernie ciekawego seminarium. Dziękuję również za zaproszenie do uczestnictwa w tym spotkaniu. Była to dla mnie niezwykle cenna *lekcja historii zauważeń* Profesora Hajduka. Wszystkim Prelegentom winszuję wystąpień, które z pewnością poszerzyły wiedzę studentów i doktorantów.

Marta Zientek